

למידה מקרוב: חינוך בקהילות המעורבות.

קרדיט: אנה ביטייב

למערכת החינוך עצמה רבה בכל הקשור לעיצוב הקהילה.
למה?
הנה חמש סיבות בקטנה:

(על פי מאמרה של שרה שדמי 'חינוך קהילה בונה - קהילה בונה חינוך').

מערכת החינוך מלווה את חברי.ות הקהילה למשך זמן ארוך, ונוגעת לאוכלוסייה רב גילאית ומגוונת.

החינוך הפורמאלי והבלתי-פורמאלי הוא מראה ערכית של הקהילה.

במוסדות החינוך גדל דור העתיד ושם הוא פוגש דמויות משמעותיות בחייו (לטוב ולמוטב).

בבית הספר נלמדות המיומנות שימשו את הילדים.ות והנוער בעת שישתלבו בחברה בעתיד.

במערכת החינוך מתקיים מפגש של הילדים.ות עם בני ובנות גילם ויחד הם מעצבים.ות את השקפת עולמם.ן.

המסע מן הערך אל שגרת היומיום: האתגר!

בקהילות המעורבות סוגים שונים של מערכות חינוך. חלקן קהילות עירוניות שעצם הולדתן סביב בית הספר המשותף וזהו הלב הפועם של קיומם.

בקהילות אחרות, שחבריה וחברותיה שכנים ביישוב בעל אופי כפרי, ישנו בית ספר עבור ילדי וילדות הקהילה.

כמובן שבאלה גם אלה קיימות תנועות הנוער ולפעמים מערכת חינוך משלימה הנושאות את דגל החיים המשותפים.

ההחלטה של מגוון האנשים להצטרף לכל השפע הזה מבוססת בדרך כלל על אותם ערכים: פלורליזם, ערבות הדדית, מעורבות, רצון כן להכיר את האחרת. ובוודאי לחנך כך את דור העתיד. המעבר מהשקפת העולם הערכית למיני שגרות המרכיבות את היומיום לא פשוטה כלל ועיקר:

איך תיראה מסיבת הסידור?

שנת הבר. בת מצווה?

כיצד ניתן לשמור על איזון מספרי בין משפחות דתיות וחילוניות?

מה אם אלה שאינם מעוניינים. ות בהגדרה כזו או אחרת והאם בכלל יש צורך

להקפיד שהאיזון יישמר?

- וכל זה עוד קודם שנגענו בתכנים הנלמדים בשיעורים עצמם, מתנ"ך ועד ביולוגיה, בהכנה לחגים, בהקפדה על כשרות או בקוד לבוש...אז איך יוצאים

מהסבך?

הנחות יסוד / עקרונות / פרקטיקות:

כל מעשה שאנחנו עושים. ות בעולם יונק, במודע או שלא במודע, מערך שאנחנו מחזיקים בו. דוגמאות? שימוש בכלים חד-פעמיים, פעילות ספורטיבית, אופן ההערה לאדם שעקף אותנו בתור, הרגלי צריכה. למעשה, את כל ההתנהגות האנושית ניתן לחלק לשלוש רמות, בראש קיימות הנחות המוצא שלנו, למשל: 'יש לנהוג בכבוד בכל אדם', 'אין הישג שמגיע ללא מאמץ', 'החוק אינו המלצה אלא הוראה מחייבת'. כמובן שהנחות המוצא משתנות מאחד לשנייה, אבל מעצם היותנו יצורים תבוניים אנחנו מחזיקים בסדרת הנחות מוצא מסוג זה.

מכל אחת מהנחות המוצא נגזרים עקרונות. למשל מהנחת המוצא 'האדם הוא יצור חברתי' עשויים להיגזר העקרונות הבאים: יש להשקיע בקיום קשרים חברתיים / מדיות חברתיות הן מוצר צריכה בסיסי / לחץ חברתי הוא כלי רב עצמה. מכל אחד מעקרונות אלה נגזרות פעולות שאנחנו נוקטים. ות בהן. כך לדוגמה מהעיקרון 'יש להשקיע בקיום קשרים חברתיים' נובעת הבחירה להשתייך לקהילה, להשתתף באירוע משפחתי גם במחירים כבדים או להוציא כסף על מתנות עבור אחרים. ות.

הנחות יסוד / עקרונות / פרקטיקות בחינוך המעורב בקהילות

דוגמאות להנחות היסוד בחינוך המעורב:

בתוך הקשר של ריבוי זהויות החיבור לזהות מבית בעל חשיבות ראשונה במעלה.

חינוך משלב מקדם אג'נדה חברתית ולכן החיבור לסביבה, לקהילה או לחברה הישראלית, הכרחי.

חינוך לערכים דוגמת חופש בחירה, שייכות לקהילה, צמיחה והתחדשות או זהות יהודית/ ישראלית.

דוגמאות לקשר בין הנחות היסוד לעקרונות:

אמון	שקיפות	שחרור שליטה	יצירת שותפות הקהילה במערכת
שייכות	ניצול משאבים קהילתיים כהזדמנות חינוכית	חפיפה בין קהילה ביה"ס לקהילה	הלימה בין חזון הקהילה לחזון מוסד החינוך
חופש	דינמיות	מחויבות המערכת כולה למימוש החופש של הפרטים	מגוון דרכי ביטוי

אורגניות	יחידות	יחד	איוון
זהות יהודית	העברת מורשת שרשרת הדורות	תמיכה ועזרה הדדית	תיקון עולם
צמיחה והתחדשות	התפתחות אישית	מרחב להשתנות	כר פורה ליזמות